ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 27.4.2022
SWD(2022) 650 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

[…]

που συνοδεύει το έγγραφο

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες (αναδιατύπωση)

{COM(2022) 650 final} - {SEC(2022) 200 final} - {SWD(2022) 651 final}

Δελτίο συνοπτικής παρουσίασης

Νομοθετική πρωτοβουλία για την αναθεώρηση της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες (πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2021)

Α. Ανάγκη ανάληψης δράσης

Γιατί; Ποιο είναι το πρόβλημα;

Κύριος στόχος της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες είναι η ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι εγκατεστημένοι επί μακρόν στα κράτη μέλη. Αυτό αποτελεί βασικό στοιχείο για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, που αποτελεί θεμελιώδη στόχο της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, η οδηγία καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν διαμείνει νομίμως και αδιαλείπτως σε κράτος μέλος μπορούν να αποκτήσουν ενωσιακό καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος. Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε ήδη στον έλεγχο καταλληλότητας για τη νόμιμη μετανάστευση και στην έκθεση εφαρμογής που δημοσιεύθηκαν το 2019, ορισμένα ανεπίλυτα προβλήματα εξακολουθούν να υπονομεύουν την πλήρη επίτευξη των στόχων της οδηγίας. Ειδικότερα:

1) υπάρχουν ορισμένα **εμπόδια για την απόκτηση του ενωσιακού καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος** για πολλούς υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να επωφεληθούν από αυτό το καθεστώς που επιτρέπει την ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία υποδοχής·
2) **υπάρχουν εμπόδια στην ενσωμάτωση των επί μακρόν διαμενόντων** λόγω έλλειψης σαφήνειας και συνέπειας των δικαιωμάτων που παρέχει το ενωσιακό καθεστώς·
3) οι υπήκοοι τρίτων χωρών με ενωσιακές άδειες διαμονής επί μακρόν διαμένοντος αντιμετωπίζουν διάφορα **εμπόδια κατά την άσκηση του δικαιώματος κυκλοφορίας και διαμονής σε άλλα κράτη μέλη.**

Τι αναμένεται να επιτευχθεί με την παρούσα πρωτοβουλία;

Οι **γενικοί στόχοι πολιτικής της πρωτοβουλίας** είναι οι εξής:

1) διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών στην ΕΕ μέσω της προσέγγισης και της εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών των κρατών μελών·
2) διασφάλιση της δίκαιης μεταχείρισης των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ·
3) ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης της ΕΕ.

Οι **ειδικοί στόχοι πολιτικής** αντιστοιχούν στα κύρια προβλήματα που προαναφέρθηκαν και αποσκοπούν στα εξής:

1) δημιουργία ενός πιο συνεκτικού, αποτελεσματικού και δίκαιου συστήματος για την απόκτηση του ενωσιακού καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος·
2) διευκόλυνση του δικαιώματος κυκλοφορίας και διαμονής των επί μακρόν διαμενόντων σε άλλα κράτη μέλη (κινητικότητα εντός της ΕΕ)·
3) βελτίωση των δικαιωμάτων των επί μακρόν διαμενόντων και των οικογενειών τους.

Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ;

Ο στόχος της βελτίωσης της χρήσης και της αποτελεσματικότητας του ενωσιακού καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος δεν μπορεί να επιτευχθεί από τα κράτη μέλη όταν ενεργούν μεμονωμένα. Η περαιτέρω βελτίωση αυτών των κοινών διαδικασιών απαιτεί ενωσιακή δράση. Τα προβλήματα που εντοπίστηκαν ανωτέρω είναι απίθανο να εξαλειφθούν σύντομα και συνδέονται άμεσα με τους ισχύοντες νομικούς κανόνες. Ειδικότερα, αποτελεσματικοί κανόνες για την κινητικότητα εντός της ΕΕ μπορούν να θεσπιστούν μόνο σε επίπεδο ΕΕ.

Β. Λύσεις

Ποιες νομοθετικές και μη νομοθετικές επιλογές πολιτικής έχουν εξεταστεί; Υπάρχει προτιμώμενη επιλογή ή όχι; Γιατί;

Η εκτίμηση επιπτώσεων αξιολογεί **τέσσερις επιλογές** με διαφορετικά επίπεδα ενωσιακής παρέμβασης.

- Η **επιλογή 1** περιλαμβάνει **μη νομοθετική δράση** με στόχο τη βελτίωση του τρόπου εφαρμογής της οδηγίας και την προώθηση του ενωσιακού καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος.
- Η **επιλογή 2** προβλέπει **στοχευμένη αναθεώρηση της οδηγίας** με στόχο τη διασφάλιση ίσων όρων με τα εθνικά καθεστώτα και τη βελτίωση των δικαιωμάτων των επί μακρόν διαμενόντων, συμπεριλαμβανομένης της κινητικότητας εντός της ΕΕ.
- Η **επιλογή 3** προβλέπει **ευρύτερη αναθεώρηση της οδηγίας**, η οποία περιλαμβάνει τα μέτρα της επιλογής 2 και διευκολύνει επίσης τις προϋποθέσεις για την απόκτηση του ενωσιακού καθεστώτος επί μακρόν

διαμένοντος.

- Η **<u>επιλογή 4</u>** προβλέπει **σημαντική νομοθετική αναθεώρηση της οδηγίας** για τη δημιουργία ενιαίου ενωσιακού καθεστώτος μόνιμης διαμονής, την κατάργηση των εθνικών συστημάτων και τη χορήγηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της ΕΕ στους επί μακρόν διαμένοντες.

Η **προτιμώμενη επιλογή** είναι η **επιλογή 3**. Θα συμβάλει στην αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων που εντοπίστηκαν και στη βελτίωση της εφαρμογής της οδηγίας συνολικά. Έχει τον καλύτερο κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο και αποτελεί την πλέον εφικτή από πολιτική άποψη επιλογή.

Ποιος υποστηρίζει την κάθε επιλογή;

Το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** τάσσεται υπέρ της νομοθετικής αναθεώρησης της οδηγίας που θα καλύπτει όλους τους εντοπισθέντες προβληματικούς τομείς. Ορισμένα **κράτη μέλη** έχουν εκφράσει τις ανησυχίες τους σχετικά με τη νομοθετική αναθεώρηση της οδηγίας, ενώ άλλα είναι ανοικτά στις αλλαγές στις επιλογές 2 και 3. Όλα τα κράτη μέλη αντιτάχθηκαν σε μια σημαντική αναθεώρηση. Τα περισσότερα **ενδιαφερόμενα μέρη** των οποίων ζητήθηκε η γνώμη (κοινωνία των πολιτών, οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι, και εμπειρογνώμονες στον τομέα της νόμιμης μετανάστευσης) τάσσονται υπέρ των μέτρων των επιλογών 2 και 3.

Γ. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής

Ποια είναι τα βασικά οφέλη της προτιμώμενης επιλογής;

Η προτιμώμενη επιλογή περιλαμβάνει πολλά μέτρα για την αντιμετώπιση των περισσότερων από τις ελλείψεις που εντοπίστηκαν στην οδηγία σε όλους τους προβληματικούς τομείς. Η προτιμώμενη επιλογή αναμένεται να έχει κοινωνικά και οικονομικά οφέλη. Τα οικονομικά οφέλη βασίζονται στις παραδοχές ότι περισσότεροι υπήκοοι τρίτων χωρών θα έχουν πρόσβαση στο ενωσιακό καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος με τα αντίστοιχα δικαιώματα, και ένα αυξημένο ποσοστό υπηκόων τρίτων χωρών θα μετακινηθεί σε άλλο κράτος μέλος. Αυτό θα οδηγήσει σε συνολικά υψηλότερα φορολογικά έσοδα, σε αύξηση της παραγωγικότητας και της κατανάλωσης, και σε βελτίωση της οικονομικής ανάπτυξης. Η προτιμώμενη επιλογή πολιτικής θα εξασφαλίσει μεγαλύτερη συνοχή με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τέλος, η προτιμώμενη επιλογή αναμένεται να είναι η καλύτερη για την αντιμετώπιση των ενίοτε αποκλινουσών απόψεων των ενδιαφερόμενων μερών (βλ. ενότητα ανωτέρω) και, ως εκ τούτου, είναι η πλέον εφικτή από πολιτική άποψη.

Ποιο είναι το βασικό κόστος της προτιμώμενης επιλογής;

Το εκτιμώμενο κόστος της προτιμώμενης επιλογής περιλαμβάνει τις ακόλουθες δαπάνες για τα κράτη μέλη:

- εφάπαξ διοικητικές δαπάνες: 781 000 EUR·
- επαναλαμβανόμενες διοικητικές δαπάνες: 151 000 EUR·
- εφάπαξ δαπάνες συμμόρφωσης: 452 000 EUR·
- επαναλαμβανόμενες δαπάνες συμμόρφωσης: 900 000 EUR.

Εκτιμώνται επίσης οι ακόλουθες επαναλαμβανόμενες εξοικονομήσεις δαπανών (κατά μέσο όρο ετησίως):

- Κράτη μέλη: 24 500 EUR·
- Υπήκοοι τρίτων χωρών: 1 145 000 EUR·
- Επιχειρήσεις της ΕΕ: 112 700 EUR.

Πώς θα επηρεαστούν οι μεγάλες, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις;

Η προτιμώμενη επιλογή θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις, ιδίως τα μέτρα για τη διευκόλυνση της κινητικότητας εντός της ΕΕ. Οι εργοδότες, και ιδίως οι ΜΜΕ, θα επωφεληθούν από την πρόσβαση σε μεγαλύτερη δεξαμενή ειδικευμένων υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν ήδη νόμιμα στην ΕΕ.

Θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικήσεις;

Οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα πρέπει να προσαρμόσουν τις υφιστάμενες διαδικασίες και να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τους νέους κανόνες λόγω του μηχανισμού ίσων όρων, των τροποποιημένων προϋποθέσεων για την απόκτηση του καθεστώτος, και των μέτρων για την κινητικότητα εντός της ΕΕ. Ωστόσο, η προτιμώμενη επιλογή επιφέρει σημαντική απλούστευση, η οποία σε κάποιο βαθμό αντισταθμίζει τις διοικητικές δαπάνες και τις δαπάνες συμμόρφωσης.

Θα υπάρξουν άλλες σημαντικές επιπτώσεις;

Η προτιμώμενη επιλογή θα έχει θετικό αντίκτυπο στους υπηκόους τρίτων χωρών που θα επωφεληθούν από τα μέτρα για τη θέσπιση ίσων όρων. Θα έχουν πραγματική επιλογή μεταξύ της ενωσιακής άδειας διαμονής επί μακρόν διαμένοντος και των εθνικών αδειών διαμονής επί μακρόν διαμένοντος, θα είναι σε θέση να πληρούν τις προϋποθέσεις για την ευκολότερη απόκτηση του ενωσιακού καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος και θα

επωφελούνται από βελτιωμένα δικαιώματα —συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων κινητικότητας εντός της ΕΕ— και ευκαιρίες κυκλικής μετανάστευσης.
Δ. Παρακολούθηση
Πότε θα επανεξεταστεί η πολιτική;
Το άρθρο 24 της οδηγίας προβλέπει ήδη υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων, δηλαδή η Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει τακτικά έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας στα κράτη μέλη και να προτείνει τροποποιήσεις που κρίνει αναγκαίες. Η αρχή αυτή θα ισχύει και για τις αλλαγές στην αναθεώρηση της οδηγίας.